

Bedömargruppens motiveringar

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Bakgrundsbeskrivning

Lärosätet är landets enda fristående musikhögskola, med sammanlagt drygt 1 300 studenter fördelat på 25 program och ett trettiotal fristående kurser. Forskarutbildning bedrivs i samarbete med andra lärosäten. Det är också en av världens äldsta musikhögskolor med en drygt 200-årig historia. Lärosätet har två campus: Valhallavägen i Stockholm och Edsbergs slott i Sollentuna. Lärosätet består av tre akademier (folkmusik, jazz, musik- och medieproduktion; musik, pedagogik och samhälle; klassisk musik, komposition, dirigering och musikteori). Lärosätet beskriver sig som fristående, relativt litet och starkt specialiserat, och med omfattande kontaktytor mot samhället i stort, bland annat genom konsertverksamhet.

Bedömningsområde: Styrning och organisering

Utvärderingsfråga 1:

Vad vill lärosätet uppnå med sin samverkan med det omgivande samhället?

Lärosätet beskriver i sin självvärdering att det ser samverkan som samspelet mellan en föränderlig omvärld och den utbildning och forskning som lärosätet bedriver. Samverkan ska därför förstås som en ömsesidig relation mellan samhälle och akademi, där omvärldsförändringar påverkar villkoren för lärosätets verksamhet. Lärosätet förstår samverkan inte minst som utåtriktad verksamhet, exempelvis i form av konserter.

Lärosätet lyfter också fram internt samspel som en central dimension av samverkan, bland annat för att tillgodose behovet av rörelse mellan olika konstnärliga uttryck. Det anser bedömargruppen är en något oprecis förståelse av samverkansbegreppet, som annars primärt tar fasta på samverkan med externa partner.

Enligt självvärderingen omsätts det strategiska målet att samverka i tre prioriterade områden: metodik för värdering av samhällseffekter, digitalisering och samverkansformer.

Lärosätet arbetar utifrån samhällsutmaningar och har satt upp som strategiskt mål att bidra till samhällets sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhet. Förutom att behandla klimataspekter av musikens samhällsroll, ingår också arbete om social utsatthet. För att förstärka arbetet med dessa samhällsutmaningar har särskilda lärartjänster inrättats inom musik och hälsa samt inom entreprenörskap. Bedömargruppen menar att lärosätet har påbörjat en ambitiös utveckling mot att knyta strategin mot samhällsutmaningar, och att de bör fortsätta arbetet med att ännu tydligare koppla identifierade samhällsutmaningar till samverkansaktiviteter.

En central del i samverkan sker enligt lärosätet via yrkesverksamma lärare, som kombinerar undervisning och forskning med egen yrkesverksamhet. Sådan samverkan anser lärosätet är gynnsam, eftersom den skapar bryggor mot praktiker i samhället. Samtidigt kan det, enligt lärosätet, skapa målkonflikter kring bisysslor och lojaliteter, som därför behandlas vid medarbetarsamtal. Bedömargruppen anser att det är värdefullt att lärosätet har identifierat det som ett utvecklingsområde.

I självvärderingen framgår det att mycket resurser för samverkan går till konsertverksamhet, som sköts centralt inom lärosätet. Övriga avvägningar inom samverkan görs huvudsakligen i de tre akademierna. Bedömargruppen menar att det är ett adekvat sätt att anpassa samverkansaktiviteterna efter villkoren för olika verksamheter.

Lärosätet har en mängd olika samverkansytor mot organisationer, näringsliv, myndigheter, skolor med mera. Lärosätet drar, enligt självvärderingen, nytta av den bredden i samarbetet, men identifierar samtidigt utmaningar i att hantera många olika samarbetsparter med skilda intressen. Bedömargruppen menar att lärosätet behöver fortsätta att utveckla det strategiska arbetet med samverkan för att hitta sätt att kunna förena lärosätets nytta med partner- och samhällsnytta. I det arbetet behöver lärosätet utveckla systematiska former för att engagera externa parter i formuleringen av mål för samverkan.

Lärosätets samverkan framstår sammantaget som mycket omfattande, enligt bedömargruppen. Beskrivningarna av samverkansuppgifterna är breda och inte alltid preciserade mellan olika typer av samverkan, exempelvis konsertverksamhet och partnersamverkan. Det medför att samverkansbegreppet framstår som något oprecist. Ett utvecklingsområde är därför att i strategidokument och målformuleringar tydliggöra vad lärosätet menar med samverkan och hur det knyter an till dess strategiska ambitioner samt stärker forskning och utbildning. Att också utveckla former för att engagera externa parter i arbetet med att formulera mål för samverkan är ytterligare ett utvecklingsområde.

Rekommendationer

- Lärosätet bör tydliggöra vad som avses med samverkan i målformuleringar och strategidokument.
- Lärosätet bör i målformuleringar och strategidokument även förtydliga på vilket sätt samverkan stärker utbildning och forskning.
- Lärosätet bör involvera externa parter i arbetet med att formulera mål för samverkan för att skapa förutsättningar för ömsesidigt utbyte.
- Lärosätet kan tydligare koppla sitt samverkansarbete till identifierade samhällsutmaningar.

Utvärderingsfråga 2:

Hur skapar lärosätet ramar och förutsättningar för samverkan med det omgivande samhället inom forskning och utbildning?

Av självvärderingen framgår att rektor och styrelse är ytterst ansvariga för verksamheten, inklusive för samverkan. Det finns ett särskilt rådgivande organ, under rektor, för samverkan. Rådet har primärt ansvar för externa arrangemang i form av produktioner och projekt. Lärosätet består av tre akademier. Varje akademi har i sin tur ett ledningsråd, där bland annat initiativ till samverkan och pågående aktiviteter diskuteras. Råden är rådgivande till respektive akademichef som tar upp aktuella frågor i det centrala samverkansrådet.

Verksamhetsstödet inom lärosätet är centraliserat. I det ingår bland annat en kommunikationsavdelning som även fungerar som samverkansavdelning, men även andra avdelningar behandlar samverkansfrågor för produktion samt utbildnings- och forskningsstöd.

Samverkan behandlas i de årliga verksamhetsplanerna. Inga särskilda medel avsätts centralt för samverkan, utan det görs vid respektive akademi. Enligt bedömargruppen reflekterar det lärosätets decentraliserade och pragmatiska syn på samverkan, där samverkan anpassas efter olika typer av behov och förutsättningar inom lärosätet. Det framstår för bedömargruppen som rimligt, men samtidigt råder en viss oklarhet om ansvarsfördelningen mellan å ena sidan en centraliserad ledning och stödverksamhet samt å andra sidan decentraliserade samverkanspraktiker. Att förtydliga ansvarsfördelningen i organiseringen av samverkan anser bedömargruppen är ett utvecklingsområde.

Lärosätet arbetar främst med incitament för att stärka forskningen, men i det uppdraget ingår också att sprida resultaten av den. I den meningen

ingår också samverkan i incitamentsstyrningen, enligt lärosätet. Bedömargruppen anser att det kan vara ett rimligt sätt att se på samverkan, men menar att lärosätet i meriteringsystemet kan behöva klargöra relationen mellan spridning av forskningsresultat och samverkan. På så sätt kan lärosätet både stärka incitament till samverkan och undvika oklarheter i styrningen av samverkan.

I självvärderingen framkommer att lärosätet bedriver ett aktivt arbete för att möjliggöra samverkan för studenter. Det pågår flera insatser för att stötta studenter med att knyta kontakt med arbetslivet. Det anser bedömargruppen är positivt och uppmuntrar samtidigt lärosätet till att ännu mer aktivt involvera studenterna i utformningen av samverkansarbetets inriktning och innehåll.

I självvärderingen framgår det att samverkan för ömsesidigt utbyte primärt hanteras genom avtal för att se till att båda parter får ett rättmätigt utbyte av samverkan. Det framgår också att en central del i samverkan ligger i den utåtriktade verksamheten och att lärosätet är en central aktör inom musikscenen i Sverige. Det framgår dock inte tydligt hur det ömsesidiga utbytet sker utöver att antalet konsertbesökare ökat. Bedömargruppen menar att det är en central fråga för lärosätet att i sitt strategiska arbete tydligare adressera frågan om hur samverkan med externa organisationer ska hanteras för ett ömsesidigt utbyte, eftersom det inte är tydligt. Det vore även värdefullt att undersöka hur de externa samarbetena påverkar villkoren för utbildning och forskning vid lärosätet, menar bedömargruppen.

I självvärderingen ger lärosätet flera exempel på olika samverkansaktiviteter och samarbeten. Lärosätet framstår som påfallande aktivt i att bredda utbildningen och forskningen mot områden och perspektiv utanför lärosätets kärna, enligt bedömargruppen.

Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätet i huvudsak har en ändamålsenlig organisation för samverkan. Organisationen avspeglar lärosätets decentraliserade profil, men kan enligt bedömargruppen utvecklas i hanteringen av samverkan mellan olika nivåer inom lärosätet. Lärosätet behöver också utveckla arbetet med hur incitament används för att stimulera samverkan. Att skapa en sammanhållen ram för samverkan, som samtidigt respekterar den decentraliserade organisationen, anser därför bedömargruppen är ett tydligt utvecklingsområde.

Rekommendationer

- Lärosätet bör tydliggöra ansvarsfördelningen mellan den centrala nivån och akademierna för samverkan samt hur kommunikationen om ansvarsfördelningen sker.
- Lärosätet kan utveckla arbetet med att skapa incitament för samverkan.

- Lärosätet kan involvera studenter i utformningen av samverkansarbetets inriktning och innehåll.

Bedömningsområde: Genomförande och resultat

Utvärderingsfråga 3:

Hur följer lärosätet upp aktiviteter och resultat av sin samverkan med det omgivande samhället?

Lärosätet använder årsredovisningen som ett instrument för att redovisa och följa upp olika uppdrag och uppgifter, däribland samverkan. För samverkan används indikatorer som reflekterar lärosätets definition av samverkan, nämligen samverkansavtal, antalet konserter och antalet konsertbesökare. Lärosätet redovisar också de data för utbildningsprogram som tas fram i samband med det egna kvalitetssäkringsarbetet. Datan behandlar bland annat arbetslivsanknytning och samverkan inom utbildningen. I kvalitetssäkringsarbetet används externa granskare. Bedömargruppen menar att den formen av redovisning har många förtjänster och att dokumentationen är god, men att lärosätet bör skilja på externa arrangemang och samverkansverksamhet som driver kvalitet i utbildning och forskning.

Lärosätet har sammantaget omfattande externa kontaktytor och en mängd olika aktiviteter som engagerar både interna och externa aktörer. Bedömargruppen anser att det är positivt och naturligt för ett lärosäte med en stor arrangemangsverksamhet, men anser samtidigt att lärosätet bör arbeta för att tydligare dokumentera hur sådana arrangemang förstärker kvaliteten i utbildning och forskning. Lärosätet kan framför allt utveckla instrument för att följa upp hur utbildning och forskning påverkas av omvärldsutvecklingen. Det kan klargöra hur lärosätets nytta, partnernytta och samhällsnytta utvecklas.

Rekommendationer

- Lärosätet bör fortsätta att utveckla uppföljningsmekanismer som identifierar hur samverkan stärker kvaliteten i utbildning och forskning.

Utvärderingsfråga 4:

Hur används information från uppföljningarna av lärosätenas samverkan med det omgivande samhället?

Lärosätets omfattande samverkan i form av arrangemang är, enligt lärosätet självt, det huvudsakliga måttet på samverkan. Den resultatuppföljning som görs i årsredovisning kan, enligt lärosätet, på sikt också påverka resursfördelningen. Beslut om utbildningsutbud baseras bland annat på återkoppling från lärosätets externa intressenter.

Lärosätet uttrycker en reflexiv hållning till samverkan, där mycket engagemang lagts i initiering och genomförande, medan uppföljning och återkoppling inte är lika framträdande. Avsikten är att förstärka dessa funktioner när lärosätets kvalitetssäkringssystem sjösätts. Bedömargruppen anser att det är positivt att lärosätet är öppet med det och fortsätter arbetet med att binda samman hela processen för samverkan från planering över uppföljning till resultat. I nuläget menar bedömargruppen att detta är utvecklat.

Lärosätet har sammantaget ett aktivt och medvetet förhållningssätt till att sprida erfarenheter av samverkan, som bedömargruppen vill lyfta fram. Det sker både inom ramen för utbildning och forskning. Den typen av initiativ tas också vanligen tillsammans med externa finansörer och intressenter samt med andra lärosäten. Lärosätet är därför på ett förtjänstfullt sätt framträdande i att ”samverka i samverkan”, och dra nytta av kompetenser inom andra organisationer, menar bedömargruppen.

Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätet använder resultat av de uppföljningar som görs, men att uppföljningarna behöver utvecklas och bli mer systematiska för att binda samman hela processen för samverkan. Det är positivt att lärosätet har goda kanaler för att sprida erfarenheter av samverkan och att det också görs tillsammans med externa intressenter.

Rekommendationer

- Lärosätet bör förstärka användningen av uppföljningar i planeringen av samverkan.